

Fundacja Eudajmonia biorąca udział w spotkaniach konsultacyjnych zorganizowanych przez DFOP wyraża poparcie dla rekomendacji zgłaszanych przez przedstawicieli organizacji pozarządowych zrzeszonych w dolnośląskiej federacji. Dziękujemy za możliwość wyrażenia naszego stanowiska i prosimy o odniesienie się do prezentowanych uwag. Prosimy również o informację, które z nich zostały uwzględnione, a które nie oraz o uzasadnienie takiej decyzji. Liczymy, że cały proces konsultacji został tak zaplanowany, aby aktywni jego uczestnicy otrzymali pełną informację w postaci raportu z konsultacji.

Informacje o zgłaszającym:

imię i nazwisko/ nazwa organizacji	FUNDACJA EUDAJMONIA
status prawny organizacji	fundacja
adres do korespondencji	ul. Borówkowa 5a
e-mail	biuro@eudajmonia.pl
tel.	(76) 753 91 39

Lp.	Obecny zapis	Propozycja zmiany	Uzasadnienie zmiany
1.	Art. 2 ust. 1. Narodowe Centrum jest agencją wykonawczą w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, 1948 i 1984) powołaną do realizacji zadań z zakresu rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.		Uwaga generalna dot. formy prawnej Narodowego Centrum: Nie jest jasne dlaczego Narodowe Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, które ma podlegać Prezesowi Rady Ministrów, który m.in. nadaje statut Centrum i sprawuje nad nim nadzór, ma być usytuowane poza strukturą administracji rządowej. Brak uzasadnienia dla wyłączenia Narodowego Centrum spod obowiązywania ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, która wpływa na budowanie nowoczesnego państwa, wzrost efektywności działania jego organów – co stanowi, wg. przedstawianych informacji i o planach utworzenia Narodowego Centrum, fundamenty jego powołania.

2.	Proponowana treść ustawy nie odpowiada na problemy opisane w uzasadnieniu do niej.		W uzasadnieniu do projektu ustawy o Narodowym Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (dalej NCRSO) wspomina się o kilku z wiodących problemów sektora pozarządowego w Polsce. Wymieniono m.in. niski stan wykorzystania krajowych i europejskich środków publicznych przeznaczonych na budowę kapitału społecznego, niskie zaangażowanie Polaków w wolontariat, zbyt duże uzależnienie organizacji od funduszy publicznych, rozwarstwienie pod względem przychodów. Z dalszej części uzasadnienia nie wynika jednak, w jaki sposób utworzenie NCRSO, w określonej w projekcie formule, przyczyni się do rozwiązania zdiagnozowanych problemów. Nie wykazano także dlaczego NCRSO oraz proponowane rozwiązania miałyby rozwiązywać te problemy skuteczniej niż obecnie dostępne narzędzia i instytucje.
3.			Z projektu wynika, że <i>programy rozwoju społeczeństwa obywatelskiego</i> będą uchwalane przez Radę Ministrów. Nigdzie nie zostało jednak sprecyzowane, czym będą owe <i>programy</i> , jaki ma być ich zakres przedmiotowy, czy będą mieściły się w innych obowiązujących w tym obszarze strategiach itd. W rezultacie potencjalny zakres tych dokumentów, bardzo ważnych z punktu widzenia III sektora w Polsce, jest zupełnie niedookreślony i nieprzewidywalny.
4.	Rozdział 2, Art. 22.1	Jego treść pozwala Prezesowi Narodowego Centrum określić w sposób dowolny, w akcie rangi jedynie regulaminu wewnętrznego, sposób działania Narodowego Centrum. Wydaje się że tak szeroka i istotna kwestia jak sposób działania tej jednostki powinien zostać uregulowany w samej ustawie nie zaś umożliwiać kształtowanie tej materii w sposób dowolny przez Prezesa Centrum - na pewno pozwoliłoby to na większą przejrzystość zasad funkcjonowania Centrum. A contrario w przypadku Rady Narodowego Centrum wewnętrzny regulamin uchwalony przez nią umożliwiałby jedynie określenie szczegółowego trybu jej	Tak szeroka i istotna kwestia jak sposób działania tej jednostki powinien zostać uregulowany w samej ustawie nie zaś umożliwiać kształtowanie tej materii w sposób dowolny przez Prezesa Centrum - na pewno pozwoliłoby to na większą przejrzystość zasad funkcjonowania Centrum.

		funkcjonowania nie zaś sposobu działania całej jednostki.	
5.	Rozdział 3 Zadania Narodowego Centrum oraz kompetencje nadzorcze Pełnomocnika		<p>Uwaga generalna dot. Zadań Narodowego Centrum:</p> <p>W zapowiedziach i uzasadnieniu utworzenia Narodowego Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego wskazano m.in. jego znaczącą rolę w koordynowaniu i organizowaniu współpracy organów administracji publicznej i podmiotów działających w sferze pożytku publicznego w zakresie określonym w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r., poz. 1817, z późn. zm.). Natomiast w projekcie przedmiotowej ustawy dot. Narodowego Centrum brak jest odniesienia do jego zadań w zakresie „koordynowania i organizowania współpracy organów administracji publicznej i podmiotów działających w sferze pożytku publicznego”. Projekt ustawy NIE ODNOSI SIĘ do zadań w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perspektywy horyzontalnej w zakresie koordynacji i monitoringu polityk państwa dla sektora pozarządowego. <p>Przedstawiony projekt ustawy o Narodowym Centrum odnosi się do jego charakteru instytucjonalnego i polityki finansowej, roli Prezesa Narodowego Centrum i Rady Narodowego Centrum, zakresu zadań w odniesieniu do programów jakie ma prowadzić oraz do wsparcia i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i sektora pozarządowego poprzez m.in. konkursy na wykonywanie projektów (opisane dosyć szczegółowo) – natomiast NIE MA W NIM MOWY o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - horyzontalnej koordynacji polityk wspierania rozwoju III sektora i instytucji społeczeństwa obywatelskiego przez państwo; - poprawie komunikacji poszczególnych aktorów aktywnych na polu wspierania rozwoju III sektora i instytucji społeczeństwa obywatelskiego (nie wskazano żadnych mechanizmów czy narzędzi takiej współpracy). <p>Samo zarządzenie horyzontalnymi instrumentami wsparcia finansowego sektora pozarządowego nie stanowi o całościowej koordynacji poszczególnych sektorowych polityk państwa wobec sektora pozarządowego.</p>

6.	Art. 7 ust 1		Brak zapisów dotyczących ilości osób, które mogą zostać powołane na stanowisko zastępcy prezesa. To rodzi obawę, że środki przeznaczone na utrzymanie NCRSO będą konsumowane przez osoby niekompetentne. Zastępcy prezesa nie są wymienieni w art. 4 – organy rady
7.	Art.8 Prezes Narodowego Centrum Kieruje działalnością Centrum ust.2 – ust.8		Bardzo duży zakres kompetencji i brak wyraźnie wskazanych jego ograniczeń, nie jest jasne o jakim charakterze rozstrzygnięcia wydaje i czy podlegają one zaskarżeniu oraz w jakim trybie.
8.	Art. 9. 1. W skład Rady Narodowego Centrum wchodzi: 1) członek wyznaczony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej; 2) 3 członków wyznaczonych przez Prezesa Rady Ministrów; 3) członek wyznaczony przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych; 4) 2 członków reprezentujących organizacje pozarządowe, wyznaczonych przez Radę Działalności Pożytku Publicznego. Rozdział 2, art. 9.1	Art. 9. 1. W skład Rady Narodowego Centrum wchodzi: 1) członek wyznaczony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej; 2) 3 członków wyznaczonych przez Prezesa Rady Ministrów; 3) członek wyznaczony przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych; 4) 5 członków reprezentujących organizacje pozarządowe, wyznaczonych przez Radę Działalności Pożytku Publicznego.	W projekcie ustawy zaproponowano w składzie Rady Narodowego Centrum jedynie 2 członków reprezentujących organizacje pozarządowe wyznaczonych przez RDPP. Chcąc zachować zasadę proporcjonalności oraz zasadę partnerstwa, suwerenności stron, uczciwej konkurencji i jawności. Rada ma mieć rolę operacyjno-doradczą dla Prezesa Centrum i programowo-kontrolną dla samego Narodowego Centrum, co powinno być wykorzystane do jej utworzenia z uwzględnieniem proporcjonalności stron (tj. administracji publicznej i strony pozarządowej – organizacji pozarządowych). Podejście dot. powołania w skład Rady Narodowego Centrum jedynie 2 członków reprezentujących organizacje pozarządowe kłóci się z ideą uchwalenia niniejszej ustawy, gdzie w jej uzasadnieniu odwołano się do: - marginalnej roli instytucji sektora obywatelskiego w Polsce, - osłabionej roli funkcji kontrolnej organizacji wobec władzy, partycypacji obywatelskiej w procesach podejmowania decyzji politycznych, funkcji eksperckiej; - wymagający poprawy charakter instytucji dialogu obywatelskiego. Zaproponowany układ liczbowy członków Rady Narodowego Centrum utrzymuje, a nawet pogłębia, marginalną rolę organizacji pozarządowych w życiu publicznym, nie wzmacnia ich funkcji kontrolnych i eksperckich oraz nie buduje i nie rozwija dialogu obywatelskiego z uwzględnieniem proporcjonalności stron.
9.	Art. 11 ust. 4. Z posiedzenia Rady Narodowego Centrum sporządza się protokół zawierający listę uczestników posiedzenia oraz	Art. 11 ust. 4. Z posiedzenia Rady Narodowego Centrum sporządza się protokół zawierający listę uczestników posiedzenia oraz przebieg obrad. Kopię	Dbając o transparentność i dostęp do informacji nt. działalności Rady Narodowego Centrum protokoły z jej posiedzeń powinny być upubliczniane i publikowane co najmniej na stronach BIP Narodowego Centrum (bądź bezpośrednio na www Narodowego Centrum). Dzięki temu

	przebieg obrad. Kopię zatwierdzonego protokołu Przewodniczący przekazuje Pełnomocnikowi w terminie 2 tygodni od dnia posiedzenia.	zatwierdzonego protokołu Przewodniczący przekazuje Pełnomocnikowi w terminie 2 tygodni od dnia posiedzenia oraz zamieszcza na stronie podmiotowej Narodowego Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej.	będzie zapewniony dostęp dla wszystkich zainteresowanych do materiałów i informacji nt. działalności Rady.
10.	Art. 24 ust. 4 Do zadań Narodowego Centrum należy także: (...) 6) zwiększanie zakresu i form wsparcia dla grup narażonych na ryzyko wykluczenia społecznego oraz włączanie tych grup w procesy decyzyjne;	Art. 24 ust. 4 pkt. 6 Proponujemy wykreślenie obszaru „zwiększanie zakresu i form wsparcia dla grup narażonych na ryzyko wykluczenia społecznego oraz włączanie tych grup w procesy decyzyjne” z zakresu wsparcia Narodowego Centrum.	Wsparcie dla grup narażonych na ryzyko wykluczenia społecznego jest obszarem bardzo szerokim i obejmuje wiele grup, które wymagają zróżnicowanych oddziaływań dostosowanych do ich potrzeb i możliwości. Obecnie wsparcie tych grup jest prowadzone w ramach wielu instytucji publicznych szczebla centralnego – m.in. PFRON (wsparcie osób z niepełnosprawnościami w zakr. ich aktywizacji zawodowej i społecznej; , MRPiPS (środki dedykowane na rzecz pomocy osobom bezdomnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi, osobom starszym), środki ministerstwa sprawiedliwości na rzecz osób opuszczających zakłady karne, środki MSWiA na wsparcie ofiar handlu ludźmi itd., itd. Z zaproponowanego w projekcie ustawy zapisu wynika, że środki, które dotychczas były w dyspozycji innych instytucji centralnych (w tym funduszu celowego – PFRON) będą w dyspozycji Narodowego Centrum, które nie będzie dysponowało specjalistycznymi narzędziami i strukturą wspierania działań na rzecz grup narażonych na wykluczenie społeczne. Wskazany obszar dot. wsparcia grup narażonych na ryzyko wykluczenia społecznego jest bardzo rozległy (wielość specyficznych grup osób wykluczonych i narażonych na wykluczenie) i wykracza poza zakres merytoryczny działalności Narodowego Centrum.
11.	Art. 24 ust. 6 Narodowe Centrum może, za zgodą Pełnomocnika, zlecać realizację zadań, o których mowa w ust. 1-4, wyłonionym w drodze konkursu organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r.	<u>Dodanie w art. 26 ust. 6 ppkt. 2 w brzmieniu:</u> 2. Zlecenie zadań, o których mowa w ust. 1-4 odbywa się na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dn. ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	W związku z tym, że funkcjonuje od wielu lat sprawdzony tryb zlecenia zadań w ramach otwartego konkursu ofert określony w zapisach ustawy z dn. 24 kwietnia 20013 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie proponujemy, aby zadania, o których mowa w ust. 1-4 art. 24 projektu ustawy były zlecane w tym trybie. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie szczegółowo określa w Rozdziale 2 zasady, tryb, terminy, zasady rozstrzygnięcia konkursów na zlecenie zadań finansowanych ze środków publicznych. Ten tryb zlecenia zadań jest stosowany w przypadku zlecenia zadań publicznych

	o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.		przez instytucje publiczne dzięki czemu funkcjonuje jednolita zasada zlecania zadań.
12.	Art. 29 ust 6.		Prezes Narodowego Centrum może w regulaminie konkursu rozszerzyć katalog, o którym mowa w ust. 4 i 5, o dodatkowe kryteria oceny wniosków - zapis sprawi, że konkursy nie będą ogłaszane i procedowane z uszanowaniem zasady transparentności i równego dostępu. Ponadto takie rozwiązania są sprzeczne z zasadami dialogu społecznego i powszechną praktyką, zgodnie z którą kryteria ustanawiane są przez ciała konsultacyjne, doradcze z udziałem przedstawicieli strony społecznej.
13.	Rozdział 4 Tryb realizacji zadań Narodowego Centrum		Uwaga generalna dot. realizacji zadań Narodowego Centrum: Rozdział 4 proponowanej ustawy wprowadza kolejny, nowy tryb ogłaszania konkursów na wykonywanie projektów oraz daje możliwość realizacji zadania innym trybie (nieokreślonym w projekcie ustawy). Zlecenie zadań publ. odbywa się na podst. art. 11 ust 2 ustawy z dn. ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ustawa ta określa także inne możliwe tryby zlecenia zadań. Wprowadzanie kolejnego trybu, przy stosowaniu odmiennej nomenklatury, odrębnych zasad (np. dot. terminów, zasad konkursu) wprowadzi niepotrzebne zamieszanie i niezrozumienie różnorodnych zasad zlecenia zadań przez administrację publiczną
14.	Art. 30 ust. 1. W zakresie realizacji zadań Narodowego Centrum Prezes Narodowego Centrum wyznacza ekspertów spośród wybitnych przedstawicieli nauki i praktyki mających doświadczenie w działaniach na rzecz społeczeństwa obywatelskiego, w tym ekspertów zagranicznych. Do czynności związanych z wyznaczeniem ekspertów nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień	Art. 30. 1. W zakresie realizacji zadań Narodowego Centrum Prezes Narodowego Centrum wyznacza ekspertów <u>do oceny wniosków</u> spośród wybitnych przedstawicieli nauki i praktyki mających doświadczenie w działaniach na rzecz społeczeństwa obywatelskiego, w tym ekspertów zagranicznych. Do czynności związanych z wyznaczeniem ekspertów nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, z późn. zm. [2])).	Wskazane uzupełnienie ma na celu doprecyzowanie zapisów w ust. 1 art. 30 odnoszącego się do ekspertów oceniających wnioski/projekty.

	publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, z późn. zm. [2])).		
15.	Art. 31 ust. 2 – Ustawa dopuszcza do przystępowania do konkursów na realizację projektów „krajowe i zagraniczne jednostki organizacyjne”		<p>Zapis bardzo mocno zagraża organizacjom pozarządowym poprzez dopuszczenie do realizacji projektów podmiotów komercyjnych lub partii politycznych. To rozwiązanie kłóci się z założeniem wynikającym z uzasadnienia do Ustawy, które mówi o wzmocnieniu potencjału (również finansowego) organizacji pozarządowych. Umożliwienie podmiotom komercyjnym i innym podmiotom szerzej nieokreślonym w Ustawie aplikowania o środki zmarginalizuje pozycję organizacji pozarządowych i w praktyce jeszcze bardziej ograniczy jej dostęp do środków publicznych.</p> <p>W obu powyższych kwestiach wypowiedział się Naczelny Sąd Administracyjny Wyrokiem z dnia 21 października 2016, w którego uzasadnieniu SN zawarł tezę, że zawarta w art. 221 ust. 4 ustawy 2009 r. o finansach publicznych kompetencja dla organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, umożliwiająca podjęcie uchwały określającej m.in. tryb postępowania o udzielenie dotacji, jako dotycząca wyłącznie "innych zadań niż określone w ustawie" o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, nie daje podstaw do określania trybu obejmującego "inne podmioty" niż określone w tej ustawie. Zatem zgodnie z art. 221 cytowanej ustawy beneficjentami dotacji mogły być wyłącznie podmioty uprawnione do prowadzenia działalności pożytku publicznego w rozumieniu ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie. W świetle powyższego uzasadnienia zapisy art. Art. 24 ust. 2 i Art. 31 ust. 2 nie dość, że zagrażają pozycji organizacji pozarządowych to jeszcze są sprzeczne z aktualną linią orzeczniczą Sądu Najwyższego.</p>

Dodajmy, że w naszym przekonaniu projekt ustawy w obecnym kształcie:

- 1) nie rozwiązuje istniejących problemów III sektora,
- 2) jego ogólnikowe zapisy sprzyjać mogą różnej ich interpretacji, co może powodować uznaniowość w ich stosowaniu,
- 3) przyjęty w projekcie odgórnny styl zarządzania NCRSO jest wypaczeniem idei współpracy i budowania konsensusu z organizacjami pozarządowymi,
- 4) niejasne procedury finansowania organizacji przez NCRSO niosą za sobą zagrożenie likwidacji lub zaprzestania prowadzenia działalności przez część organizacji,

- 5) zagrożenie dla NGO stwarza niejasny i nieprecyzyjny zapis nt. możliwości natychmiastowego zerwania umowy realizacji zadania z konkursu NCRSO; nie zostały określone warunki i zasady takiego działania,
- 6) w składzie Rady NCRSO powinien istnieć parytet między przedstawicielami strony rządowej i pozarządowej, co będzie zgodne z zasadą partnerstwa międzysektorowego;
- 7) niejasne pozostają zasady naboru ekspertów oceniających wnioski.

W naszym przekonaniu projekt ustawy i proces jego konsultacji powinien trwać dłużej, tak aby możliwe było sprecyzowanie jego zapisów zgodnie z zasadami partnerstwa o konsensusu. Będzie to korzystne dla procesu współpracy administracji rządowej, samorządowej i sektora pozarządowego, a w konsekwencji przysłuży się rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego. Cel ten jest przecież zasadniczym powodem powołania NCRSO.

Z poważaniem
Zarząd Fundacji Eudajmonia